

Referat fra Irlandsturene

Hhv. 21.5 - 28.5 og 28.5 - 4.6 2024

De to Irlandsture var i princippet ens, men alligevel lidt forskellige. Dels var der jo forskellige deltagere og dels var vejret forskelligt, men på begge ture var der langt bedre vejr end forudsagt og stort set tørvejr, når vi var ude i det fri. Hold 2 havde dog kraftig blæst på turen til Sheskinmore og regn da vi var ved Maghery Beach.

Hold 1 blev turens ”forsøgskaniner”, da turplanlægningen jo var foretaget af Claus Hebor, der ikke selv var med og de aktuelle turledere stort set ikke havde været i Irland før. Det medførte bl.a. for første hold, at der var lidt flere ændringer i programmet og at de fik en ekstra travetur både ved ankomst og afgang til Dublin lufthavn. Ved ankomsten blev hold 1 forsinkede, da vi ventede på et forsinket fly fra Billund med Torben og Else og ved ankomsten blev hold 2 forsinket, fordi der manglede 5 kufferter (som blev leveret ved hotellet den følgende dag).

Men alle kom med bussen og herefter begyndte den tre-fire timers tur til Letterkenny. Kort efter start var der et frokost- og komfortstop et sted med masser af udendørs bord-bænke, men på hold 2 foretrak de fleste at spise inde, da vejret var fugtigt. Tilbage i bussen var det i starten vanskeligt at se landskabet, da vejen var kranset af høje hække, men som vi kom længere nordpå sås mere og mere af det smukke og meget bakkede, grønne landskab, hvor masser af levende hegn omkransede marker med køer og får. Vi passerede grænsen til Nord Irland 2 gange – der var ingen kontrol, ingen grænsemarkering. Kun vejskiltene med hastighedsgrænser var forskellige, da de blev angivet i hhv. km i republikken og miles i kongeriget.

Letterkenny er den største by i Donegal (ca. 20.000 indb.), hvor vi boede på det centralt beliggende Dillons Hotel midt på den gamle hovedgade. Indenfor kort afstand var der adskillige pubber og også den store Sct. Eunan's Cathedral, som de fleste nok fik set også indefra.

Til aftensmaden var der flere valgmuligheder både til forret og hovedret, og som vi oplevede alle steder var portionerne rigelige og velsmagende.

Efter aftensmaden nåede nogle også at gå på pub, og især i den 2. uge var der et fantastisk samspil på Blakes bar, hvor 10 ”gamle knarke” sad og spillede fantastisk musik (måske var de ikke så gamle som de fleste af os, men de så i al fald sådan ud...). Generelt blev aftnerne brugt meget forskelligt afhængig af, hvor trætte folk

var, og hvilken pub de evt. gik til. Der var også nogle dage med god musik på hotellet.

De øvrige dage bliver refereret i den rækkefølge Claus havde besluttet i det sidste materiale til os turledere. Vi byttede om på et par af dagene, og Claus havde allerede gjort det i forhold til det tidligere udsendte.

På de mange busture fortalte Torben om Irlands historie helt fra kelternes indvandring ca. 700 f Kr. og op til nutiden. Irland blev i 700-tallet invaderet af vikinger, der især slog sig ned i kystområderne og efter de var overvundet, kom normannerne og englænderne, der førte til mange hundrede års undertrykkelse og oprør. Og senere i 1530 var det kongemagten, der undertrykte og tog jorden fra de katolske irere. Også videre op gennem tiden er Irlands historie fyldt med blodige krige, oprør og undertrykkelse,

Torben læste også op om samfundsforholdene fra bogen: *Irland under huden*.

Og generelt holdt Jon planteparade de dage, hvor han havde kunnet samle planter uden for naturreservater o.l.

Turen til Sheskinmore, whiskydestilleri og Ardara.

Efter en stor morgenmad med både kolde og varme retter, kørte vi mod sydvest og gik en tur i det storslåede og uberørte naturområde Sheskinmore. Med os havde vi Tony, en lokal pensioneret forstmand, der havde aftalen med "the landowner" om, at vi trods yngletid kunne komme ind i området. Tony boede tæt på området og fortalte, hvordan han i perioder dagligt så kongeørnen over klitterne. Vi så den desværre ikke. På hold 1 var Tony med os flere dage og i bussen fik vi smagsprøver på hans fløjte- og harmonikaspil.

Nogle (hold 2) gik en længere tur, og blev efterfølgende samlet op af bussen et andet sted, mens de resterende gik tilbage til udgangspunktet. Der blev set mange spændende planter i området bl.a. 4 forskellige orkideer. Hele tiden var der en herlig lærkesang og der bl.a. set sortstrubet bynkefugl og lille lappedykker. For det første hold blev tiden kortet af pga. ændring i aftalen med destilleriet, som efter frokost var næste programpunkt.

Frokosten blev indtaget i Dolmen Community Hall, et sted drevet overvejende af frivillige, der arrangerede diverse aktiviteter for både ældre og børnefamilier. Frokosten bestod af hvide sandwiches og kager.

Så var det tid til at besøge Ardara Destilleri. Første hold fik desværre en meget forkortet gennemgang (man havde presset to dages besøg sammen til én dag pga. en lukket begravelsesdag), man havde travlt med at få os videre. Til gengæld fik hold 2 en meget omhyggelig tur gennem hele destilleriet og sluttede noget usædvanligt med whiskysmagning på lageret, da prøvelokalet var under reparation.

Herefter var der lidt tid i Ardara, hvor vi efter planen skulle se et tweedvæveri. Desværre blev det kun aktuelt for hold 1, da væveren ugen efter måtte tage sig af børnebørn, mens hans kone var på hospitalet. Det var ellers meget spændende at se ham arbejde ved den store væv. Vi fik også at vide, at skyttelen hedder en shuttle - deraf ordet shuttlebus.

Der var tid til at se på byen eller gå på Nancy's Bar inden hjemkørslen og igen aftensmad, hvor man kunne vælge mellem flere, gode retter. Nogle så bjergvipstjert ved floden.

Turen til Maghery Beach og Glenveagh National Park

Efter planteparade på muren ved gaden kørte vi denne dag stik vest, først til Dungloe og til et komfortstop inden vi skulle køre rundt om halvøen Maghery. Nu forstod vi, hvorfor vi var nødt til at have en lille bus, vejene var meget smalle, snoede og det gik op og ned. Vi stoppede et par steder (forskellige for de to ture) med udsigt over Atlanterhavet, og på hold 1 blev der set suler, men da det blæste rigtig meget, med skum på bølgerne ved næste hold, så vi kun en enkelt. Teleskoper kunne ikke anvendes, de rystede for meget. Andet hold fik til gengæld mulighed for gå ned og se Crohy Sea Arch, som vi ikke fik vist hold 1. Man kunne via græsmarken gå ned til et udsigtspunkt, hvorfra der var et fint view - men en hel del valgte nu at blive på vejen.

Næste stop var ved Maghery Beach. Her havde hold 1 pga. det fine vejr god sigt ved havet og der blev spottet både islom og flere suler. Nogle valgt at vandre langs stranden og Else havde vist tænkt sig at bade - det blev dog kun til en soppetur, da strømmen var for stærk. Hold 2 havde her den eneste virkelige regnbyge på turen, så for de fleste blev det mest til et toiletbesøg.

Herfra kørte vi til Glenveagh National Park, hvor vi spiste frokost i Glenveigh National Park Visitor Center. Herefter fik vi udleveret billetter, så vi kunne tage shuttlebussen op til Glenveigh Castle, hvor Tony (på hold 1) og Jon (på hold 2) viste rundt i den fantastiske have og park. Der var så mange eksotiske stauder, træer og buske der blomstrede, mens vi var der. På hold 1 mødte vi en ørneekspert, Lorcan O'Toole, som fortalte om genudsætningsprogrammet for de store rovfugle: kongeørn,

havørn og rød glente. Kongeørnsudsætningen foregår fra Glenveagh Nat. Park. Lorcan var forhindret ugen efter, så der var mere tid og derfor valgte en stor gruppe at gå tilbage langs søen, hvilket var en smuk tur. Af de tilbageblevne gik nogle på slotsrundvisning, nogle til bådebroen og kiggede på resterne af et svømmebassin eller på cafeen, inden de igen tog shuttlebussen tilbage til Visitor Center.

Tilbage på hotellet var der for hold 2 festmiddag. Vi mødtes i kælderen til en drink og derefter var der i de smukt pyntede lokaler forberedt en candelight-dinner med 6 retter og dertilhørende vinmenu. Alt var utroligt lækkert, men det var overraskende, at den første drik der blev serveret til maden, var øl. Hold 1 fik aftensmad med valgmuligheder som dagen før og en tilsvarende festmiddag den følgende aften.

Horn Head turen

Efter morgenmaden kørte vi mod nordvest. Undervejs fik vi på hold 2 et glimrende foredrag af turdeltager Karl Tolstrup om kartofler og hvorfor det gik så galt med kartoffelhøsten flere år i træk, at irerne sultede og rigtig mange udvandrede. Tak for det.

Nu ændredes landskabet til det mere bjergrige, lyngbeklædte og vi kom højt op til en parkeringsplads, hvorfra der kun var kort til et sted, hvorfra vi med teleskoper kunne se fuglefjelde med masser af især lomvier. Herfra betragtede vi en stund det smukke landskab og fuglene inden vi delte os i to hold, nogle der ville gå den lidt mere anstrengende tur i et pragtfulde fjeldlandskab med stier på kryds og tværs ud til en ruin af ét af 30 observationstårne fra Napoleonskrigene. Hold 2 fik oplevelsen af en vandrefalk på de lodrette klipper, men der var vi nok nogle heldige! De tilbageblevne fulgte de "letbenede" på vej indtil stien blev lidt mere ufarbar og gik derefter op til endnu en ruin på toppen af en mindre bakke. Dette tårn er ét af 80 varslingsposter fra 2. Verdenskrig, der ligger langs hele Irlands vestkyst. Der var en del ventetid på resten af gruppen, hvor nogle valgte at sidde i bussen, så på hold 2 blev de tilbageblevne kørt ned til Dunfanaghy, hvor vi også senere skulle spise frokost.

Her så vi Dunfanaghy Bay, der mindede om Vadehavet og pt. var tørlagt. Der må have været ebbe begge gange vi var der. Gertie fandt ud af, at byen indtil 1917 havde været en driftig havne- og hvalfangerby. Under Verdenskrigen havde man imidlertid skåret hjælme i klitterne i en sådan grad, at en enkelt storm fyldte bugten op med sand. Hjælmen manglede til at holde på sandet!

Vi spiste frokost på The Oyster Bar og kørte derefter tilbage til hotellet, hvor vi skulle høre om "The Troubles" og efterfølgende have Afternoon Tea. Dette gjaldt hold 2.

Hold 1 havde af en eller anden grund lidt ekstra tid i Dunfanaghy. Vi besøgte New Lake lidt sydvest for byen og i mangel på en god parkeringsplads holdt vi (efter aftale med hotellet "The Mill") på deres fine parkeringsplads. Herfra var der god udsigt til søens fugleliv og desuden en lille park med mange spændende haveplanter, bl.a. Farve-Gunnera.

Vi mødtes i kælderen kl. 16, hvor Joe Gibson havde påtaget sig både at fortælle om "The Troubles", vise billeder af "The Troubles" og spille sine sange. Han var synlig nervøs og ikke så let at forstå, så inden han gik i gang i anden uge, indledte Torben seancen ved at gennemgå emnet på dansk. Joe var helt anderledes afslappet denne gang og det gjorde ham lettere at forstå.

Herefter var der Afternoon Tea med masser af sandwiches og kager.

Derryturen

Turen startede for hold 1 med en overraskende mørk restaurant – det var lørdag og derfor først morgenmad kl. 8. Det huskede vi til ugen efter! Men ellers var første stop et besøg ved den imponerende ringborg Grianan of Aileach på toppen af en 244 m høj bakke (Hold 1 fik besøget som start på turen mod Belfast). Fæstningen menes at stamme fra 6-7 århundrede e.Kr. Den er bygget af sten og oprindeligt bygget uden bindemiddel. Muren er ca. 5 m høj og 4,5 m bred. Diameteren er ca. 24 m. Der har været utroligt mange tilsvarende "bakkeborge" i Irland tidligere.

Herefter gik turen til Derry, hvor vi startede med at mødes i turistkontoret og der få lidt kort o.l. Til hold 2 var der bestilt en guide og vi troede han ville fortælle om byen, men det var ren reklame for selve turistkontorets mange fortræffeligheder, så vi gik hurtigt videre op på den store bymur. Det er en enestående velbevaret, 8 m bred bymur, hvorfra man kan se ned i katolske "Bogsite" med de mange gavlmalerier. Og vi så, hvordan det havde været nødvendigt at sætte hegn op og forhøje det i flere omgange for at forhindre, at sten, og det der er værre, blev smidt ind i centrum. Undervejs på muren var der også mulighed for at besøge St. Augustine's Church of Ireland. Herefter blev gruppen givet fri, så man selv kunne gå på sightseeing. Hold 2 skulle også selv sørge for at få spist, mens der til hold 1 var bestilt frokost på Walled City Brewery på den anden side af floden. Nogle nåede at se nærmere på "Bogsite", nogle var i Guild Hall, og mon ikke alle nåede en tur på The Peace Bridge? På hold 2 var der også en del, der så The Peace Tree, et kunstværk af stål med fredssønsker printet på alle 400 blade. Ønskerne er skrevet af elever fra skoler på begge sider af grænsen. I Derry kunne vi godt have brugt meget mere tid, men der var på hjemvejen

planlagt besøg ved "Inch Bird Reservation", en inddæmmed fjordarm. Der var mange fugle bl.a. ynglende splitterner, grågæs og dobbeltbekkasiner samt rastende store kobbersnepper og en enkelt sort svane.

På vej derfra på første tur standsede Jon bussen for at hente en plante - en af de giftigste skærmpflanter: Gift-klase-skærm, som blev demonstreret den følgende dag ved planteparaden. På hold 2 blev den demonstreret for interesserede ved Giant's Causeway.

Tilbage på hotellet var der "alm. aftensmad" dvs. med flere valgfri retter til både for- og hovedret.

Flyttedag: Nordkysten og Giant's Causeway.

Efter sidste morgen i Letterkenny var der afgang mod Belfast. (Inden Derry besøgte hold 1 Grianan Of Aileach, og da alt var helligdagslukket, måtte vi køre langt for at finde et toilet og endte med ét enkelt uhumsk toilet i et baglokale ved en tankstation i Derry). For hold 2 var chaufføren forberedt og det gik lettere, til gengæld var der vejspærringer, så der måtte en del frem- og tilbagekørsel til, inden den rette vej var fundet.

Første stop var helt ude ved klippekysten ved Magheracross Car Pak, hvor der var et par udsigtsplatforme. Fra den ene var der udsigt til ruinen af Dunluce Castle, men ellers var det kalkklipperne, der var mest imponerende. Og der var en del mallebukker der lå på rede og nogle klippeduer, der rastede.

På hold to stoppede bussen brat lige inden vi nåede Giant's Causeway, da der var sket et uheld foran os. En fransk kvinde var væltet på cykel og havde slået sig slemt, men heldigvis havde vi både sygeplejerske og et par franskkyndige i bussen, så de blev på stedet, indtil der kom læge- og ambulancehjælp. Resten af gruppen blev sat af ved Visitor Center, men nu vidste vi, at man kunne tage shuttlebus både frem/tilbage, så det fik alle at vide. Hvordan man valgte at bruge den afsatte tid, måtte man selv disponere, men basaltområdet er imponerende stort, men der er også imponerende mange mennesker der og desuden en interessant flora på skrænterne over den smukke adgangsvej.

Herfra gik turen mod vores næste logi kun afbrudt af en frokostpause i Bellicastle. Hotel Corrs Corner ligger udenfor Belfast nærmest omringet af større veje, så der er ikke store gåture eller pubber i nærheden, men mon ikke også de fleste var for trætte til det? Ikke mindst efter at vi havde indtaget et overdådigt 3-retters aftensmåltid...

Lough Neagh og Antrim Castle Gardens

Efter en igen fyldig morgenmad kørte vi en kort tur til Toome, hvor vi mødte dagens guide Eimear Kearney, der guidede os til Ballyronan Marina, hvor båden ventede os til en 3 timers sejltur. Ombord på båden var også to rangers, Peter og Ciara, der var klar med både information om fugle, søen, naturen og miljøproblemerne. Desuden kaffe, the og snacks. Sole har skrevet et afsnit om søen.

”Lough Neagh er den største ferskvandssø i Storbritanien og Irland. Dens opland, hvor den får vand fra, er de nærmeste 5 counties i Nord Irland og 1 fra Irland. Den vigtigste vandtilførsel er fra floden Bann. Søen er ca. 30 km lang og 15 km bred. Den har et areal på 396 km². Det er den 3. største indsø i Vesteuropa efter Genevesøen og Bodensøen. Den gennemsnitlige dybde er ca. 9 meter og ca. 28 meter, hvor den er dybest.

Lough Neagh er hjemsted for det største ålefiskeri i Nordeuropa. Så fiskehejrene flokkes på stederne på udkik efter undslupne ål.

Desværre står det ikke så godt til med iltniveauvet, på grund af stor algeopblomstring, som jo er velkendt herhjemme også.

En myte siger, at søen er skabt af en kæmpe Finn McCool, der tog en håndfuld jord og kastede den ud i havet, hvorved Isle of Man opstod. En anden myte siger, der var en kvinde, der tog vand fra en skønhedskilde, men at hun glemte at sætte proppen i igen, sådan, at vandet blev ved med at løbe. En 3. myte siger, der ligger en by under vandet, om natten kan man høre musik og latter derfra.

Projektmanageren ombord på skibet var herlig og fortalte og grinede. Vores guide og naturguiderne fortalte om dyrelivet i og ved søen. Vi så mange fugle bl.a. silkehejre, hejre og knop- og sangsvaner. Rose opdagede et sangsvanepar, der dansede på vandet. Meget smukt.

Vi var heldige at vejret var stille og solrigt. Det var spændende at sejle igennem slusen og hyggeligt, at spise i det gamle slusehus, hvor der var en udstilling om søen og dens brug og historie”.

Noget virkeligt mærkeligt er, at vandet ejes af lodsejerne, men bunden ejes af en rigmand i London, som sidder og scorer kassen, fordi der suges masser af sand op.

På den store søflade var der begge gange småt med fugle, men vi så en ø, hvor der yngede ca. 1000 par hættemåger og en del fjordterne. Da vi kom ind i Toome Canal og Lough Beg var der isfugle og silkehejre (på hold 1 også sølvhejre) - og rigtig

mange fiskehejrer. I kanalen oplevede vi en hånddrevet sluse, der roligt sænkede os 1½ m, så vi kom forsvarligt ind i Lough Beg. Her var der mange knopsvaner, gråænder, knarænder, skeænder og storskarv.

Vi sejlede gennem den fuglerige Lough Beg forbi Church Island med sin - tilsyneladende - malplacerede kirke. Tårn og spir blev bygget af Lord Bishop Hervey i 1700-tallet for at kunne ses fra hans kontor på det nærliggende slot Ballyscullion. Tårnet er intakt, men kirkeskibet er nu en ruin.

Vi vendte rundt ved et tidligere teglværk og sluttede turen lige inden slusen. Her i Lock Keepers Cottage (slusepasserhuset) spiste vi frokost. Også dette sted blev for en stor del drevet af frivillige.

Efter frokost kørte vi - stadig ledet af Eimear - til Antrim Castle Gardens, hvor Chris fra Sydafrika viste os rundt og fortalte om de forskellige haveanlæg - den engelske have, hvor man viste sin magt over naturen med streng symmetri, lige linjer og klippede hække - og den viktorianske have, hvor man efterstræber et lidt vildt og naturligt udseende. Der er mange gamle og spændende træer i haven og 300 år gamle lindehække. Slottet brændte i 1922 og er ikke genopbygget, men kun markeret på jorden ved siden af Antrim Motte, en stor gammel gravhøj. Vi sluttede med et kort besøg i Antrim Platinum Jubilee Clockwork garden, hvor bede og træer kører rundt til musik. Haven er skabt til dronning Elisabeths platin-jubilæum. Mon hun har kunnet finde en passende grimasse, da hun så den?

Atter buskørsel ledet af Eimear til dagens sidste programpunkt: Besøg på Irlands ældste pub The Crosskeys Inn. Pubben dateres til 1654 og har mange små rum med forskellige lofts- og dørhøjder. Der var reserveret to rum til os og der sad et orkester klar til at underholde med ægte irsk folkemusik, da vi kom ind.

Første gang vi var der, bestod gruppen af to mænd på hhv, guitar og harmonika og to kvinder på violin, alle midaldrende, og som de kunne spille – og den ene af kvinderne sang også rigtig godt. Ugen efter var det et helt ungt orkester, der tog imod os. Værten påstod de var Irlands dygtigste... Tre søstre og en ung mand. Den 21-årige ungersvend spillede banjo, storesøster på 23 spillede violin, den ene af tvillingsøstrene på 21 spillede på et harpelignende instrument, mens den anden spillede på en Ellenspipe, en traditionel irsk sækkepibe, som hun demonstrerede og forklarede brugen af. Hun var begyndt at spille på den, da hun var 7 år og havde undervejs haft vanskeligt ved at finde undervisere, da det ikke mere er et almindeligt instrument.

Aftensmaden var BBQ, og det foregik i en ny, bagvedliggende bygning. Det var en stor salatbuffet og quiche til vegetarerne. Bagefter var der et par desserter, man kunne vælge imellem. Mange dage i træk med mindst to retter mad - mon ikke der var mange, der skulle hjem på nedtrapning?

Efter maden var der tid til mere af den dejlige musik, og på hold 2 blev der for Sven og Johanne også mulighed for en lille svingom.

Men alting får en ende, også denne sidste aften. Tilbage på hotellet aftalte vi dog lige at mødes en lille stund for at evaluere ugen og efter første uge også sige farvel til Else, der ville forlade os om natten for at tage en taxa til Belfast og derfra med bus til Dublin og morgenflyet til Billund. Evalueringerne fra hold 1 blev forsøgt indpasset i programmet for hold 2 - og hold 2's evalueringer vil tilgå Claus. Denne sidste aften med det sidste hold blev også et farvel til Torben, der ville tage samme rute som Else ugen før. Stor tak til Torben for at han påtog sig at være "reserve Claus", uden det, var der ikke blevet nogen tur! Og så også stor tak til Claus for det fine program og for at han under hele turen fulgte os tæt hjemmefra og stod bi, når der var ændringer.

Hjemrejsedag

Kufferterne skulle være klar ved bussen 7.45, så Torben havde fået lavet en aftale om morgenmad 6.45. Men det var i den første uge ikke nået til køkkenet, så de første, der kom ned, blev afvist. Heldigvis ændrede holdningen sig hurtigt, da man forstod, det var en misforståelse, og man var også stort set klar med maden.

Hvorfor vi skulle afsted allerede kl. 8 blev tydeligt, da vi havnede i Belfast's morgentrafik. Heldigvis havde vi god tid, men den fik vi også brug for på hold 1, da nogle af os pga. et misvisende skilt mod afgangshal først vandrede til terminal 2 og forgæves forsøgte at tjekke ind der. Heldigvis fik vi hjælp af en ansat, der fik os på rette vej og så var der bare lange køer til indtjekning og efterfølgende sikkerhedskontrol. Jeg har rejst meget, men aldrig er jeg blevet så grundig undersøgt - om det så var hættten på min læbepomade blev den taget af og snuset til. Havde det så været ved indrejsen...

Ved bagagebåndet i Kbh. blev der sagt et sidste farvel, inden vi spredtes til hvert sit efter en berigende tur.